

2020-04-29

TJÄNSTESKRIVELSE
UBN 2020/70

Utbildningsnämnden

Resultat från elev- och föräldraenkäten år 2020

Förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden noterar informationen till protokollet.
2. Utbildningsnämnden noterar särskilt informationen att utbildningsdirektören och utbildningsenheten genomför samtal med cheferna för enheter med mycket låg måluppfyllelse gällande nöjdheten med verksamheten.

Sammanfattning

Den årliga enkätundersökningen till föräldrar och elever i förskola, pedagogisk omsorg, fritidshem och skola visar att barnen och eleverna i hög utsträckning är trygga och anser att lärarna är bra i viktiga avseenden. Eleverna är dock mer kritiska när det gäller återkopplingen från lärarna. Allra nöjdst är föräldrarna med barn i pedagogisk omsorg samt eleverna i årskurs 3 när de besvarar frågor kring sitt fritidshem. Förskolans resultat fortsätter också att vara mycket goda.

Generellt visar enkätresultaten samma mönster och resultatnivåer som tidigare, bland annat att eleverna är mer nöjda med skolan ju yngre de är. Mest kritiska är således eleverna i gymnasieskolan och i synnerhet gäller det flickorna. Gymnasieskolans enkätresultat har dock förbättrats sedan föregående år och de ligger även högre än genomsnittet i Stockholms län.

Ärendet

I utbildningsnämndens kvalitetssystem ingår att genomföra och analysera den årliga enkätundersökningen som vänder sig till elever i årskurs 3, 6 och 8 i grundskolan, årskurs 2 i gymnasieskolan och till föräldrar med barn i förskolan, pedagogisk omsorg, förskoleklassen, årskurs 3 och 6 samt grundsärskolan och gymnasiesärskolan.

Enkätfrågorna utgår från de övergripande målen i läroplanerna och ett flertal av nämndens resultatindikatorer mäts därför utifrån enkätsvaren.¹ I ärendet redovisas de övergripande

¹ Indikatorerna för grundskolan baseras enbart på elevenkäterna.

enkätresultaten per skolform och läroplansområde, i jämförelse med andra kommuner, över tid och eventuella könsskillnader. Utbildningsnämndens resultatindikatorer som mäts utifrån enkätresultat redovisas i särskilda tabeller samt över tid.

Resultaten för varje förskola och skola redovisas på kommunens webbplats och i analysverktyget Jämföraren. Resultaten är också ett stöd för förskolornas och skolornas systematiska kvalitetsarbete.

Enkätundersökningen genomförs årligen i januari-februari som en del i Våga visa-samarbetet med nio andra kommuner i Stockholms län, med undantag för enkäten till gymnasieeleverna i årskurs 2 som är en del i samarbetet avseende den gemensamma gymnasieregionen i Stockholms län och genomförs av Storsthlm.

Våga visa-enkäterna består av ett antal påståenden om verksamheten som elever och/eller föräldrar får bedöma om de instämmer i eller inte utifrån en fyrgradig skala. Svartalternativen är ”Stämmer mycket bra”, ”Stämmer ganska bra”, ”Stämmer ganska dåligt” och ”Stämmer mycket dåligt” samt ”Vet inte”. Gymnasieenkäten har en femgradig skala där tre ska tolkas som neutralt.

Svarsfrekvens

Svarsfrekvensen är generellt hög, framför allt avseende eleverna i grundskolan. Några svarsgrupper har dock en lägre svarsfrekvens än 70 procent – föräldrar till elever i årskurs 6 och i grundsärskolan.

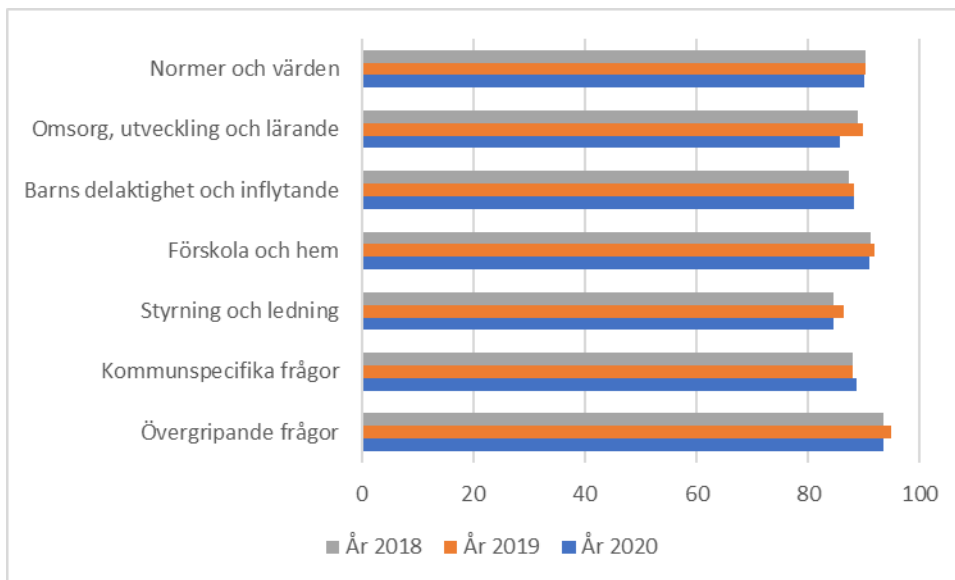
Tabell 1: Svarsfrekvens per svarsgrupp, år 2020

Svarsgrupp	Antal	Svar	Svarsfrekvens
Föräldrar förskola	5 940	4 697	79%
Föräldrar pedagogisk omsorg	228	191	84%
Föräldrar förskoleklass	1 515	1 097	72%
Föräldrar åk 3	1 535	1 165	76%
Föräldrar åk 6	1 599	1 005	63%
Elever åk 3	1 526	1 408	92%
Elever åk 6	1 597	1 451	91%
Elever åk 8	1 536	1 392	91%
Elever i gymnasieskolans åk 2	1 600	1 119	71%
Föräldrar grundsärskola	106	71	67%
Föräldrar gymnasiesärskola	31	24	77%

Förskolan

Resultaten på årets föräldraenkät för förskolan är liksom tidigare år mycket goda och svarsfrekvensen densamma som förra året, 79 procent. Trots de goda resultaten har det skett en mindre minskning om en procentenhet för de flesta enkätfrågor. För flera av frågorna är resultaten desamma som år 2018. Nedanstående diagram illustrerar de olika målområdenas sammanräknade resultat för förskolan åren 2018–2020.

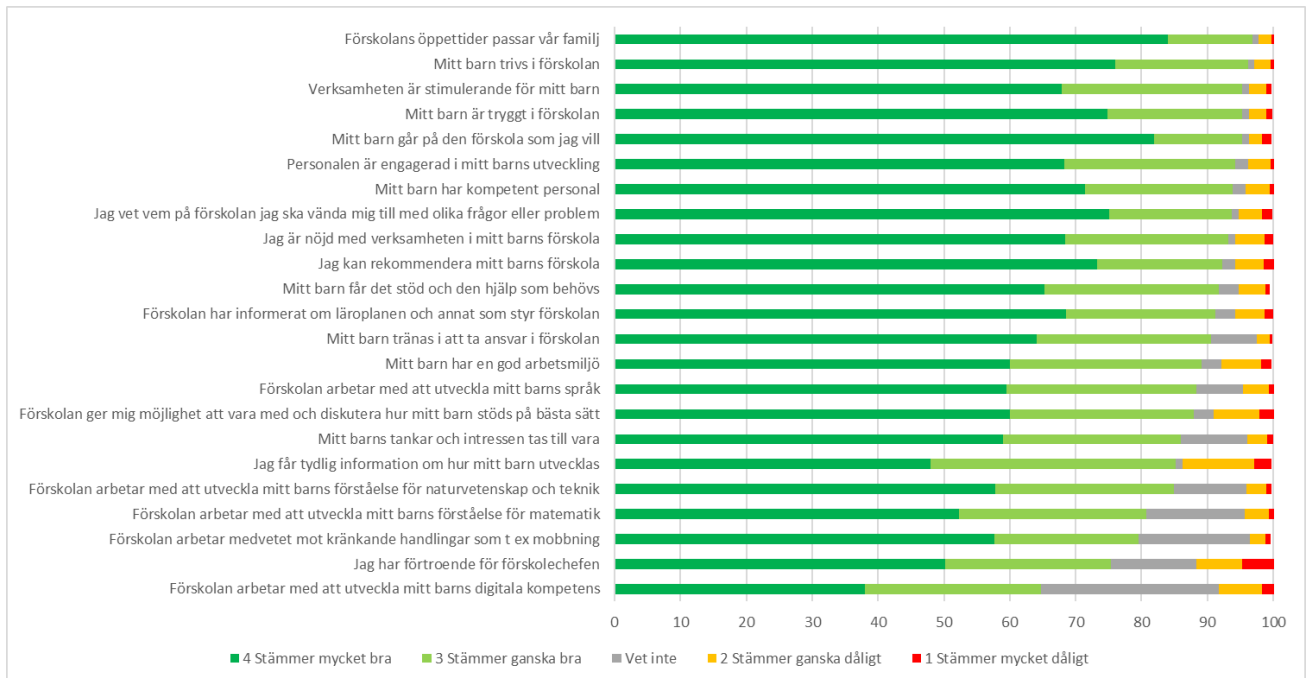
Figur 1: Andel (%) föräldrar som instämmer i enkätens påståenden, utifrån läroplansområde respektive övergripande frågor, förskolan 2018–2020

Samtliga av utbildningsnämndens indikatorer som baseras på enkätresultaten når de beslutade målvärdena. Däremot är inte den indikator som mäter om Nacka är i kvalitetstoppen uppfylld utan har försämrats från plats fyra till plats sex. Nio av de tio deltagande kommunerna har en mycket hög nöjdhetsgrad, mellan 92 och 96 procent, vilket innebär att nivån är mycket i hög för samtliga kommuner. Nacka har 93 procent nöjda föräldrar.

Nedanstående diagram visar enkätresultaten för år 2020 för förskolan och kommenteras under respektive läroplansområde.

Figur 2: Andel (%) föräldrar med barn i förskolan som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden, år 2020

Normer och värden

Enkätfrågor som mäter hur föräldrarna uppfattar hur förskolorna arbetar med läroplansområdet Normer och värden är ungefär på samma nivå som förra året. Det är inga stora förändringar för någon av frågorna. En stor andel föräldrar anger att de inte kan svara på frågan hur förskolan arbetar mot kränkande handlingar.

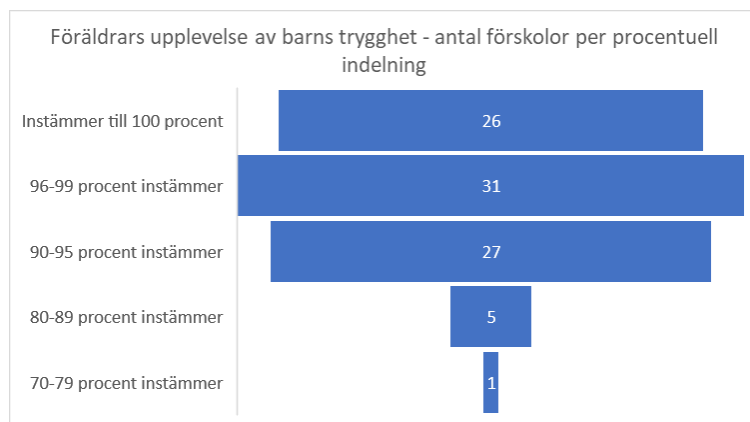
Barnen trivs i mycket stor utsträckning på förskolan, 96 procent av föräldrarna anser det, och närmare nio av tio föräldrar anser att barnen har en god arbetsmiljö.

En mycket stor andel föräldrar instämmer också i att deras barn är trygga i verksamheten och utbildningsnämndens mål är nått. Andelen har minskat något jämfört med förra året, men är ungefär på samma nivå.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel föräldrar som anser att barnet är tryggt i förskolan.	95 %	95 %

Av de 90 förskolor med enkätsvar instämde föräldrarna enligt nedanstående procentuella fördelning om de anser att barnen är trygga i verksamheten. En stor andel av förskolorna har föräldrar som instämt till 100 procent att deras barn är trygga i verksamheten.

Figur 3: Spridning av förskolornas resultat för påståendet att barnet är trygg på förskolan, år 2020

Omsorg, utveckling och lärande

Andelen föräldrar som instämmer i enkätfrågor som rör läroplansområdet Omsorg, utveckling och lärande är på samma nivå som förra året, några frågor har minskat med någon procentenhet. Störst minskning inom området är det för frågan som mäter om förskolan arbetar för att utveckla barnens förståelse för matematik – från 84 procent föräldrar som instämmer till 81 procent. Av samtliga frågor i undersökningen är frågan som mäter om föräldrar får tydlig information om hur deras barn utvecklas den som störst andel föräldrar tycker stämmer dåligt eller inte alls (14 procent), vilket följer tidigare års resultat.

I samband med översynen av förskolans läroplan tillkom skrivningar om att barnen ska ges möjlighet att utveckla digital kompetens och därför har en enkätfråga om detta lagts till från och med årets enkätundersökning. Jämfört med svaren på andra frågor instämmer en mycket låg andel föräldrar att detta sker, 65 procent, men en mycket stor andel föräldrar har svarat ”vet inte”, 27 procent.

Utbildningsnämndens indikator som mäter om verksamheten är stimulerande är fortsatt på en mycket hög nivå och målet är nått. Andelen har minskat med en procentenhet till 95 procent.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel föräldrar som upplever att verksamheten är stimulerande.	95 %	95 %

Barns delaktighet och inflytande

Båda enkätfrågorna som mäter läroplansområdet Barns delaktighet och inflytande är på samma nivå som förra året. Enkätfrågan som mäter om barnen tränas i att ta ansvar har ökat något och är nu 91 procent.

Utbildningsnämndens indikator som mäter om förskolan stimulerar barnen är på samma nivå som förra året, 86 procent och målet är nått.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla barn och elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel föräldrar som anser att deras barns tankar och intressen tas tillvara	86 %	85 %

Förskola och hem

Resultaten för enkätfrågor som rör läroplansområdet Förskola och hem är på samma nivå som förra året med en mindre procentuell nedgång. Resultaten är på en mycket hög nivå, till exempel instämmer fler än nio av tio föräldrar i att de är informerade om läroplanen och att de vet vem de ska vända sig till på förskolan om de har frågor. En något lägre andel föräldrar, 88 procent, instämmer i att förskolan ger dem möjlighet att diskutera hur förskolan kan stödja deras barn på bästa sätt.

Styrning och ledning

Föräldrarna anser i mycket hög utsträckning att förskolorna har kompetent personal, 94 procent. Däremot har andelen föräldrar som anser sig ha förtroende för förskolans ledning minskat med fyra procentenheter, vilket är den enkätfråga som minskat mest jämfört med förra årets undersökning. Andelen föräldrar som har svarat "vet inte" har ökat och enkätfrågan är en av de frågor där störst andel föräldrar inte kan svara.

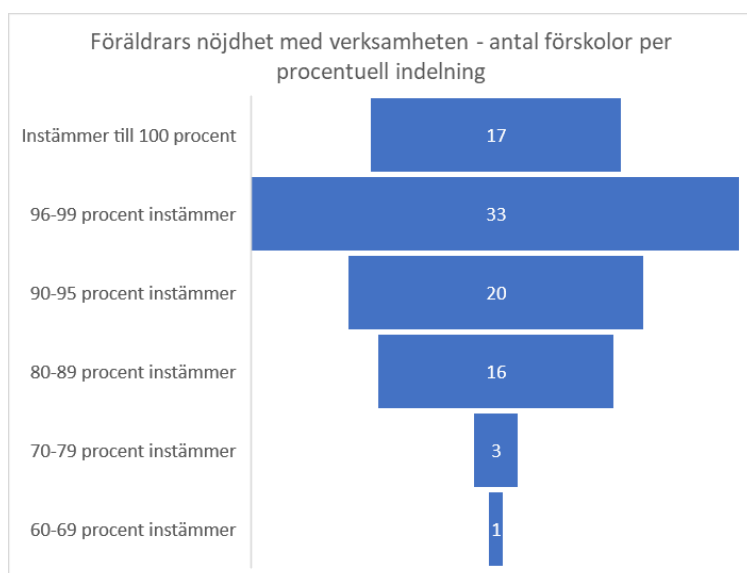
Föräldrars generella nöjdhet med verksamheten

I genomsnitt anser 93 procent av föräldrarna att de är nöjda med verksamheten på deras barns förskola. Utbildningsnämndens mål är att 95 procent av Nackas förskolor ska ha en nöjdhetsgrad som är minst 80 procent. I år är andelen förskolor 96 procent och målet är därmed nått. Av de förskolor som deltog i enkäten är det fyra förskolor som har en lägre andel nöjda föräldrar än 80 procent. Tre av de fyra förskolorna har en svarsfrekvens som är 60 procent eller lägre.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla förskolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel förskolor med minst 80 procent nöjda föräldrar.	96 %	95 %

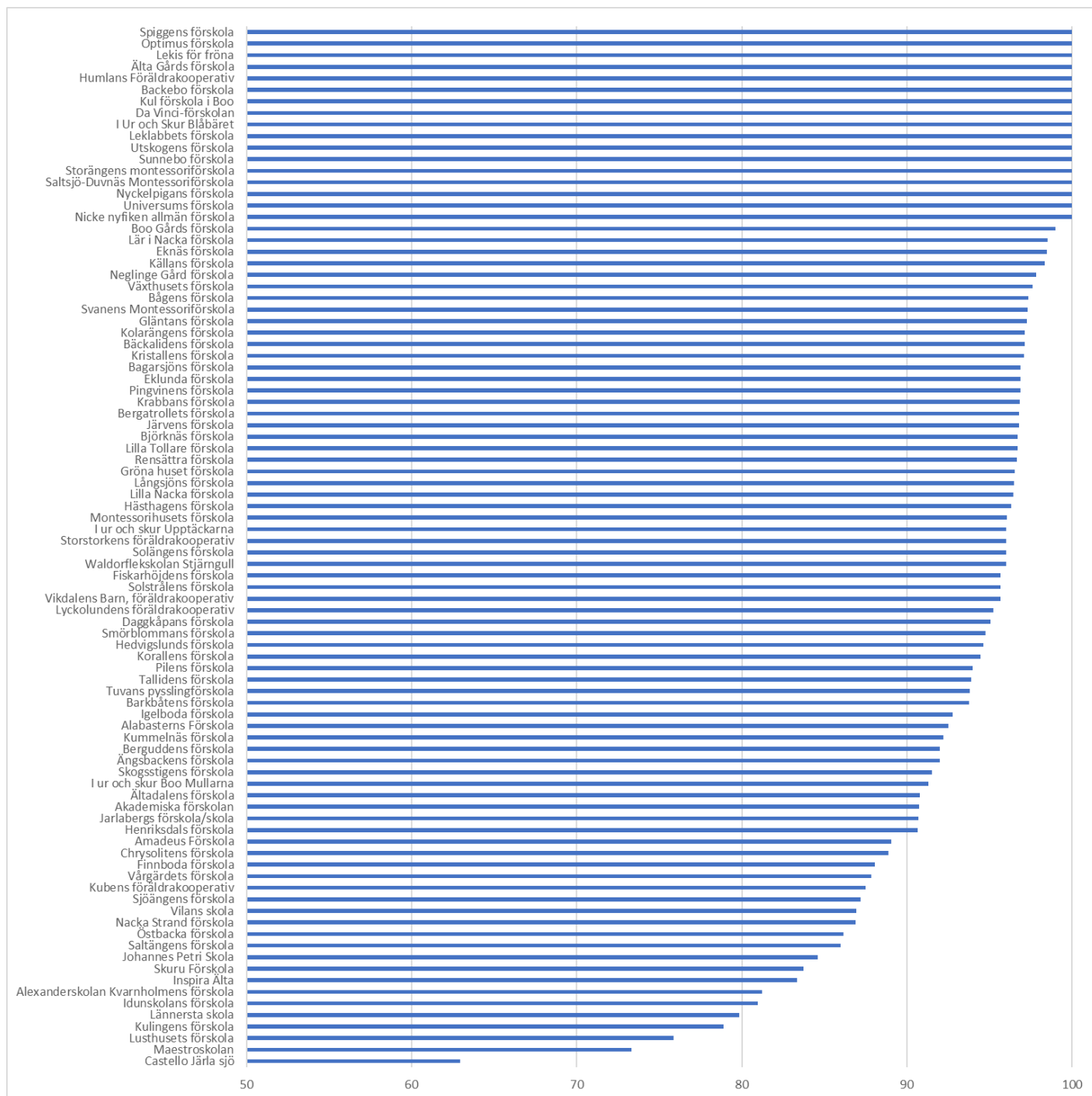
Antalet förskolor med föräldrar som instämmer till 100 procent att de är nöjda med verksamheten har sjunkit jämfört med förra året, från 26 till 17 förskolor. Men liksom förra året har drygt hälften av förskolorna mellan 96–100 procent nöjda föräldrar.

Figur 4: Spridning av förskolornas resultat för påståendet att föräldrarna är nöjda med verksamheten, år 2020

Nedanstående diagram visar respektive förskolas resultat för frågan som mäter föräldrars generella nöjdhet med verksamheten.

Figur 5: Andel (%) föräldrar som instämmer i att de är nöjda med verksamheten. Observera att skalan börjar på 50 procent.

Nacka ska vara i kvalitetstoppen

Nackas ambition att vara bäst på att vara kommun, uppfylls inte för förskolan – trots de mycket goda resultaten. Nacka har en mycket hög andel nöjda föräldrar, 93 procent, men kommer först på plats sex av de tio kommunerna som genomfört kundundersökningen. Det är en försämring från förra årets plats fyra. Med undantag för en av de deltagande

kommunerna anser drygt nio av tio föräldrar i samtliga kommuner att de är nöjda med verksamheten i sina barns förskolor.

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas förskolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2020	Mål 2020
	Bland de tre bästa kommunerna i enkätundersökningen när det gäller andel nöjda föräldrar som är nöjda med sin förskola	Plats 6	Plats 1-3

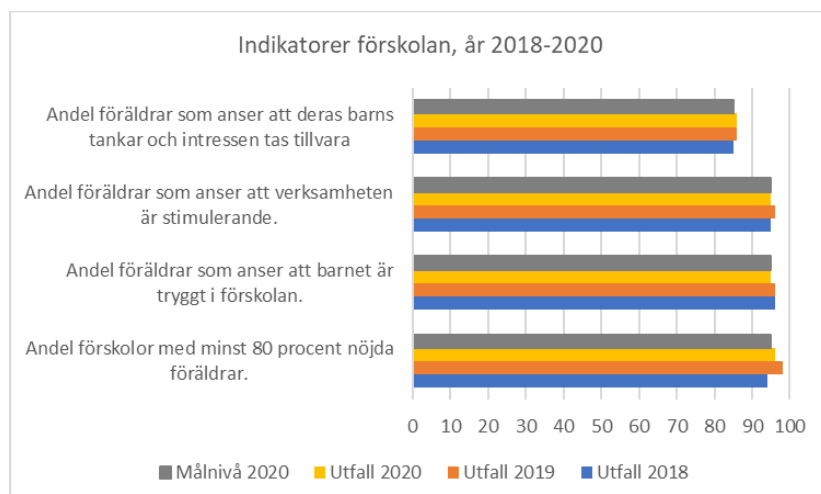
Övrigt

Nästan samtliga föräldrar, 97 procent, anser att förskolans öppettider passar deras familj, 95 procent anser att deras barn går på den förskola som de vill och 94 procent anser att de kan rekommendera sina barns förskola.

Utbildningsnämndens indikatorer över tid

Nedanstående diagram illustrerar utveckling över tid för de av utbildningsnämndens indikatorer som mäts utifrån resultaten i enkätundersökningen (med undantag för den indikator som mäter om Nacka är i kvalitetstoppen). De senaste tre årens utfall redovisas samt målnivån år 2020. Differensen mellan årets undersökning och de två tidigare årens har som högst en skillnad på två procentenheter.

Figur 6: Utbildningsnämndens indikatorer för förskolan, åren 2018–2020

Pedagogisk omsorg

Resultaten för den pedagogiska omsorgen är liksom tidigare år på en mycket hög nivå. För ingen av enkätfrågorna instämmer färre än 94 procent av föräldrarna. Liksom för förskolans

föräldrar har föräldrar med barn i pedagogisk omsorg svårt att svara på enkätfrågan om verksamheten arbetar medvetet mot kränkande behandling.

I år har det skett större positiva förändringar inom läroplansområdet Omsorg, utveckling och lärande. Andelen föräldrar som anser att verksamheten arbetar medvetet för att utveckla

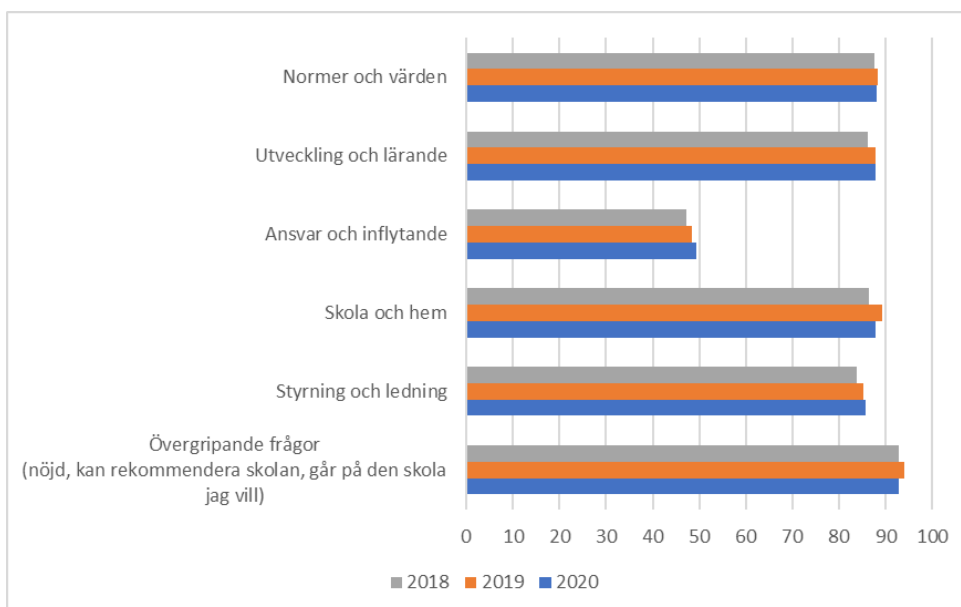
- barns förståelse för matematik har ökat med åtta procentenheter till 96 procent,
- barns förståelse för naturvetenskap och teknik har ökat med sex procentenheter till 97 procent,
- barns språk har ökat med tre procentenheter till 99 procent.

Förskoleklass

De påståenden i enkäten som föräldrarna i allra störst utsträckning instämmer i är att barnet går på den skola de vill, att barnet trivs, har kompetenta lärare och är trygg i skolan. Den del i enkäten som avviker med låga resultat gäller barnens ansvar och inflytande i utbildningen. Påståendet om att barnet är med och planerar sitt eget skolarbete är det som föräldrarna i lägst utsträckning instämmer i, 49 procent, samtidigt som det också har störst andel ”vet ej”-svar, 41 procent. Detta mönster är detsamma som i förra årets enkät.

I figuren nedan visas det genomsnittliga resultaten för förskoleklassen utifrån läroplanens målområden respektive övergripande frågor.

Figur 6: Andel (%) föräldrar som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden, utifrån läroplansområde respektive övergripande frågor, förskoleklass, 2018–2020

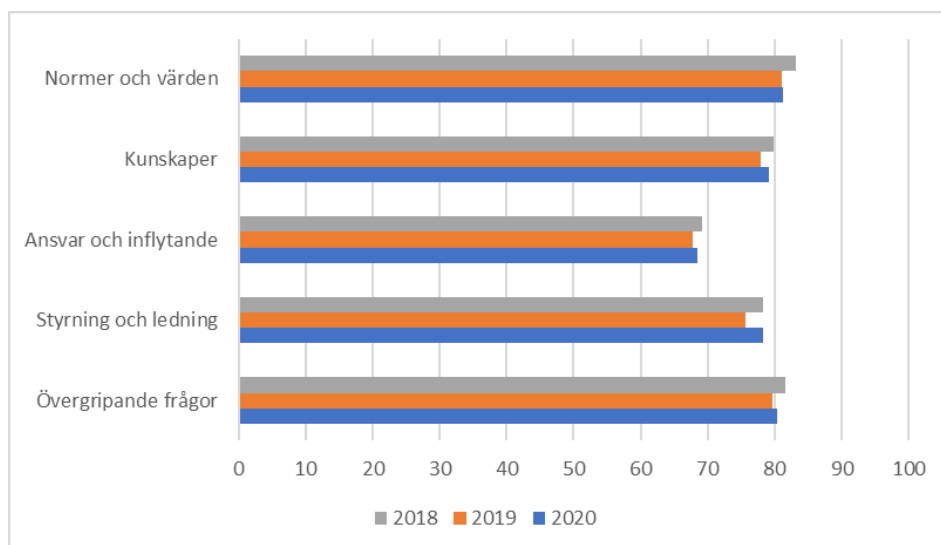

Grundskola

Enkätresultaten för grundskolan, där det är eleverna i årskurserna 3, 6 och 8 som besvarar enkäten, särskiljer sig år 2020 inte nämnvärt från resultaten år 2018 eller 2019 när de

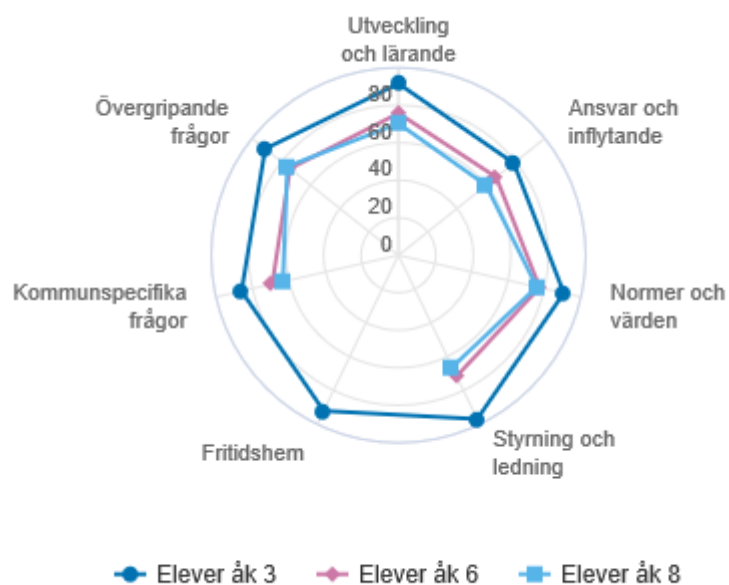
summeras utifrån målområde, se nedanstående figur. ”Normer och värden”, som bland annat innehåller frågor om trygghet och studiero, är det område som flest elever uttrycker nöjdhet med. Det målområde som eleverna i lägst utsträckning uttrycker nöjdhet med gäller deras ansvar och inflytande i utbildningen.

Figur 7: Andel (%) elever i åk 3, 6 och 8 som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden, utifrån läroplansområde respektive övergripande frågor, 2018–2020.

Liksom tidigare år är det de yngsta eleverna som är nöjdast med skolan, se figur nedan.

Figur 8: Andel (%) elever i årskurs 3, 6 och 8 som uttrycker nöjdhet per läroplansområde, år 2020

Pojkarna i årskurs 8 är mer nöjda än förra året

I de sammanslagna resultaten för årskurserna 3, 6 och 8 är skillnaderna i svar mellan flickor och pojkar överlag små. Förra året var också könsskillnaderna små inom respektive årskurs, medan det i år märks en del tydliga könsskillnader i årskurs 8. Det beror på att pojkarna i årskurs 8 är tydligt mer positiva i sina svar än förra året. Det är däremot små skillnader i flickornas svar, jämfört med år 2019, men om det finns en tendens så är det mot mer negativa svar år 2020.

Exempel på påståenden som pojkar i årskurs 8 i betydligt större utsträckning instämmer i år 2020, jämfört med förra året, är att lärarna gör lektionerna mer intressanta, att lärarna är bra på att förklara olika saker, hjälper när det behövs och att ”skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer”. Andra exempel gäller att ”jag vet vad jag ska kunna för att nå kunskapskraven”, inflytande, att skolan jobbar mot kränkande behandling och att rektor lyssnar på eleverna. Sett över tre-fyra års tid verkar det dock som att det är en återgång till en tidigare resultatnivå, efter en nedgång förra året.

De yngre eleverna är mer nöjda än sina föräldrar...

I årskurs 3 uttrycker överlag eleverna större nöjdhet med skolan än vad deras föräldrar gör. Sammantaget är dock nöjdheten hos eleverna såväl som hos föräldrarna lika hög vad gäller ”Normer och värden”, ”Kunskaper/Utveckling och lärande” samt övergripande nöjdhet med verksamheten. Minst nöjda är såväl elever som föräldrar vad gäller elevernas ansvar och inflytande i utbildningen. I enkäten till föräldrarna beror det på att många svarat att de inte vet.

Figur 9: Andel (%) föräldrar och elever i årskurs 3 som uttrycker nöjdhet per läroplansområde, år 2020

...men i årskurs 6 är det tvärtom

Föräldrarna är i det här fallet mer nöjda med skolan än eleverna. Elevernas ansvar och inflytande i utbildningen får låga omdömen från såväl elever som föräldrar.

Figur 10: Andel (%) föräldrar och elever i årskurs 6 som uttrycker nöjdhets per läroplansområde, år 2020

Kunskaper

Inom läroplansområdet ”Kunskaper” är det enkätens påstående ”Lärarna hjälper/ger mig det stöd som jag behöver”, som eleverna i allra högst utsträckning instämmer i (91 procent). Det som eleverna i lägst utsträckning instämmer i är ”Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära sig mer” (49 procent). Eleverna uppfattar i hög utsträckning att deras lärare är bra på att förklara olika saker (89 procent), att läraren pratar med eleven om hur det går i skolan (83 procent) och att lärarna förväntar sig att eleven ska uppnå kunskapskraven (80 procent).

En av utbildningsnämndens indikatorer är baserade på enkätresultat inom läroplansområdet ”Kunskaper”, nämligen den som avser att fånga elevernas upplevda stimulans i grundskolan. Utfallet är i år 62 procent av eleverna, vilket är en ökning med en procentenhet jämfört med förra året. Målvärdet, som för år 2020 är 70 procent, uppnås däremot inte.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som tycker det är roligt att lära sig saker (åk 3) /och som anser att undervisningen motiverar till att vilja lära sig mer (åk 6, 8)	62%	70 %

Bakom indikatorn ligger andelen elever som svarar instämmande i enkätens påståenden ”Det är roligt att lära sig saker i skolan” (årskurs 3) respektive ”Skolarbetet gör mig så nyfiken att jag får lust att lära mig mer” (årskurserna 6 och 8). Medan det är 90 procent av eleverna i årskurs 3 som instämmer i att det är roligt att lära sig saker i skolan är det bara 54 procent av eleverna i årskurs 6 och 44 procent av eleverna i årskurs 8 som instämmer i att skolarbetet gör dem så nyfikna att de får lust att lära sig mer.

Den här stora skillnaden i hur de yngre och de äldre eleverna uppfattar hur stimulerande skolan är uppvisar samma mönster som tidigare år och i andra kommuner. I Nackas enkät har eleverna i årskurserna 6 och 8 även fått ta ställning till påståendet ”Jag tycker skolarbetet är roligt”, för att bland annat se om skillnaderna har att göra med hur påståendet i enkäten är formulerat, men resultatet blir i stort sett detsamma. Det är 56 procent i årskurs 6 och 45 procent i årskurs 8 som instämmer i att det är roligt i skolan.

Gemensamt för årskurserna 3, 6 och 8 är goda omdömen om lärarna i viktiga avseenden. Att lärarna ger det stöd och hjälp som behövs och förklarar så att eleverna förstår håller sammantaget nio av tio elever med om.

I årskurserna 6 och 8, där eleverna får besvara flera frågor som är relaterade till återkoppling, är eleverna mindre positiva. I synnerhet gäller det årskurs 8-eleverna, trots att resultaten i denna årskurs förbättrats jämfört med förra året. I årskurs 8 är det 61 procent som instämmer i att ”mina lärare och jag pratar om vad jag ska göra för att förbättra mina resultat” och 69 procent som håller med om att ”jag vet vad jag ska kunna för att nå kunskapskraven i de olika ämnena” och om att ”mina lärare gör lektionerna intressanta”. En ny fråga för i år i Nackas enkät är ”Mina lärare får mig att tro på mig själv”. I årskurs 6 instämmer 73 procent i detta medan det i årskurs 8 är 7 av 10 elever som håller med.

Normer och värden

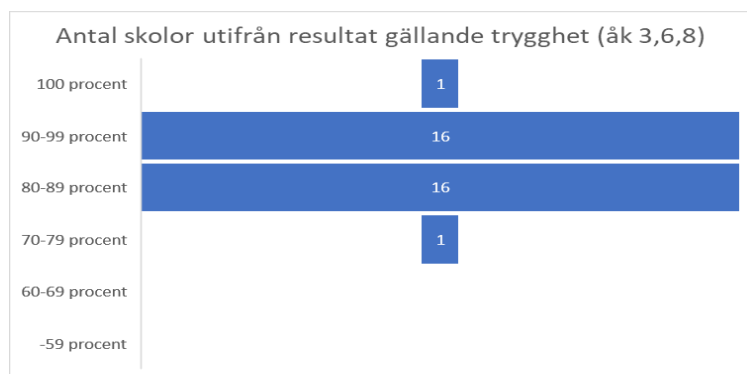
Andelen elever som känner sig trygga i skolan är 88 procent, jämfört med 89 procent år 2019. Målnivån 95 procent uppnås därmed inte heller i år.

Skillnaderna mellan skolornas resultat när det gäller trygghetsfrågan är störst i årskurs 6 och minst i årskurs 8.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som är trygga i skolan	88 %	95 %

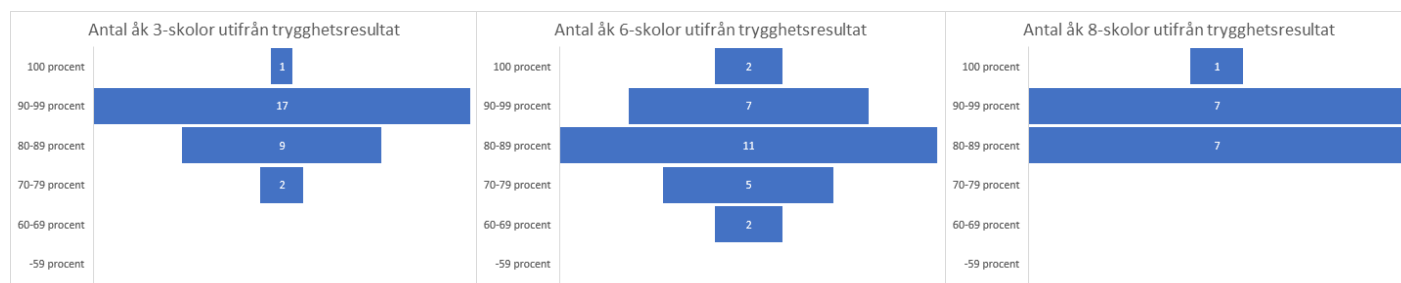
Antalet grundskolor där 90–99 procent av eleverna instämmer i att de känner sig trygga i skolan är lika många som antalet skolor där 80–89 procent av eleverna instämmer i detta, 16 stycken. Två skolor avviker genom att antingen alla elever instämmer i att de känner sig trygga eller genom att färre än 80 procent instämmer i detta.

Figur 11: Spridning av grundskolornas resultat på påståendet ”Jag känner mig trygg i skolan”, år 2020. Resultatet anser andelen elever i åk 3, 6, 8 som instämmer i påståendet.

Spridningen mellan skolor i trygghetsresultatet blir större när elevernas svar studeras på årskursnivå, vilket visas i nedanstående figur. Antalet skolor med elever i årskurserna 7–9 är betydligt färre än antalet med de tidigare årskurserna och spridningen är också minst här. I årskurs 8 är det minst 80 procent av eleverna som känner sig trygga i alla skolor. Störst spridning mellan skolornas trygghetsresultat är det i årskurs 6. Där är det två skolor där eleverna i lägre utsträckning instämt i att de känner sig trygga, 60–69 procent, och fem skolor där 70–79 procent av eleverna känner sig trygga. Samtidigt är det två skolor där samtliga elever i årskurs 6 har svarat att de känner sig trygga.

Figur 12: Spridning av grundskolornas resultat på påståendet ”Jag känner mig trygg i skolan”, år 2020. Resultatet anser andelen elever i åk 3, åk 6 respektive åk 8 som instämmer i påståendet.

Störst skillnad i resultat mellan flickor och pojkar är det, liksom förra året, när det gäller frågan om flickor och pojkar behandlas lika av lärarna. Det är bara 59 procent av pojkarna i årskurs 8 och 67 procent i årskurs 6 som instämmer i detta, jämfört med 75 procent av

flickorna i årskurs 8 och 81 procent i årskurs 6. Det är något större skillnad än förra året och den enda fråga i hela enkäten där pojkarna i årskurs 8 uttrycker mindre nöjdhet än förra året. De omvända könsskillnaderna finns när det gäller att kunna fokusera på skolarbetet under lektionerna, vilket omkring 7 av 10 flickor instämmer i jämfört med ungefär 8 av 10 av pojkarna.

Ansvar och inflytande

Eleverna instämmer i något högre grad än förra året i de påståenden de får ta ställning till i enkäten som avser läroplansområdet ”Ansvar och inflytande”. Samtidigt är detta det område – liksom tidigare år – som eleverna är minst nöjda med. Eleverna håller dock i stor utsträckning med om att de själva tar ansvar för skolarbetet, 90 procent. Att lärarna tar hänsyn till vad eleverna tycker är något som drygt tre av fyra håller med om, 76 procent. Att eleven själv är med och planerar sitt skolarbete instämmer 63 procent i, medan det är 56 procent som håller med om att eleverna är med och bestämmer hur de ska arbeta med olika skoluppgifter. Drygt hälften, 53 procent, instämmer i att de är med och utvärderar undervisningen.

Utbildningsnämndens indikator inom detta område visar att det i år är något större andel av eleverna som upplever att de har inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll - 65 procent – jämfört med 63 procent förra året. Liksom tidigare uppnås dock inte målnivån 70 procent.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som anser att de har inflytande på skolarbetet (arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll)	65 %	70 %

Styrning och ledning

Eleverna ger sina lärare höga omdömen. Det är sammantaget 88 procent av eleverna som håller med om att deras lärare är bra. Eleverna i årskurs 3 är nöjdast – där är det 97 procent som instämmer i att deras lärare är bra, jämfört med 84 procent i årskurs 6 och 82 procent i årskurs 8. Eleverna i de senare årskurserna får också besvara en fråga om rektor lyssnar till vad eleverna tycker. I det fallet är det 59 procent i årskurs 6 och bara hälften av eleverna i årskurs 8 som instämmer.

Elevers generella nöjdhet med skolan

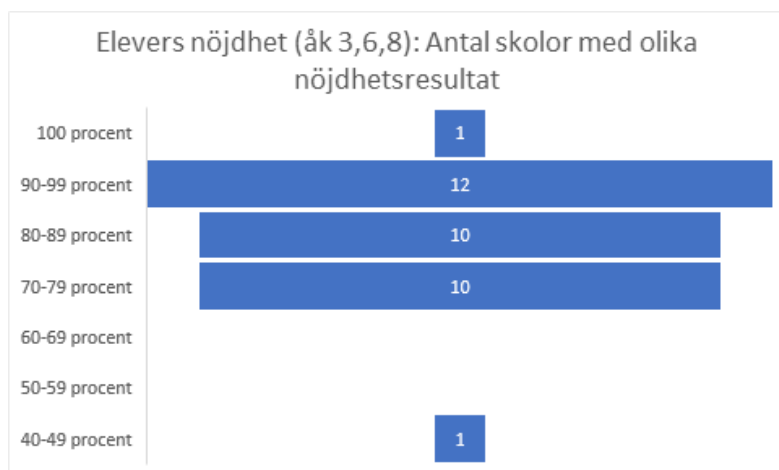
Sammantaget är andelen elever i årskurserna 3, 6 och 8 som instämmer i att de är nöjda med verksamheten 82 procent, vilket är lika många som förra året. Det är något högre än

genomsnittet för de kommuner som deltagit i enkäten. Det är i år 23 grundskolor (av totalt 34) som når upp till målet om minst 80 procents nöjdhet, det vill säga 68 procent av skolorna. Det innebär att målet för år 2020 inte har uppnåtts.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel grundskolor som har minst 80 procent nöjda elever.	68 %	75 %

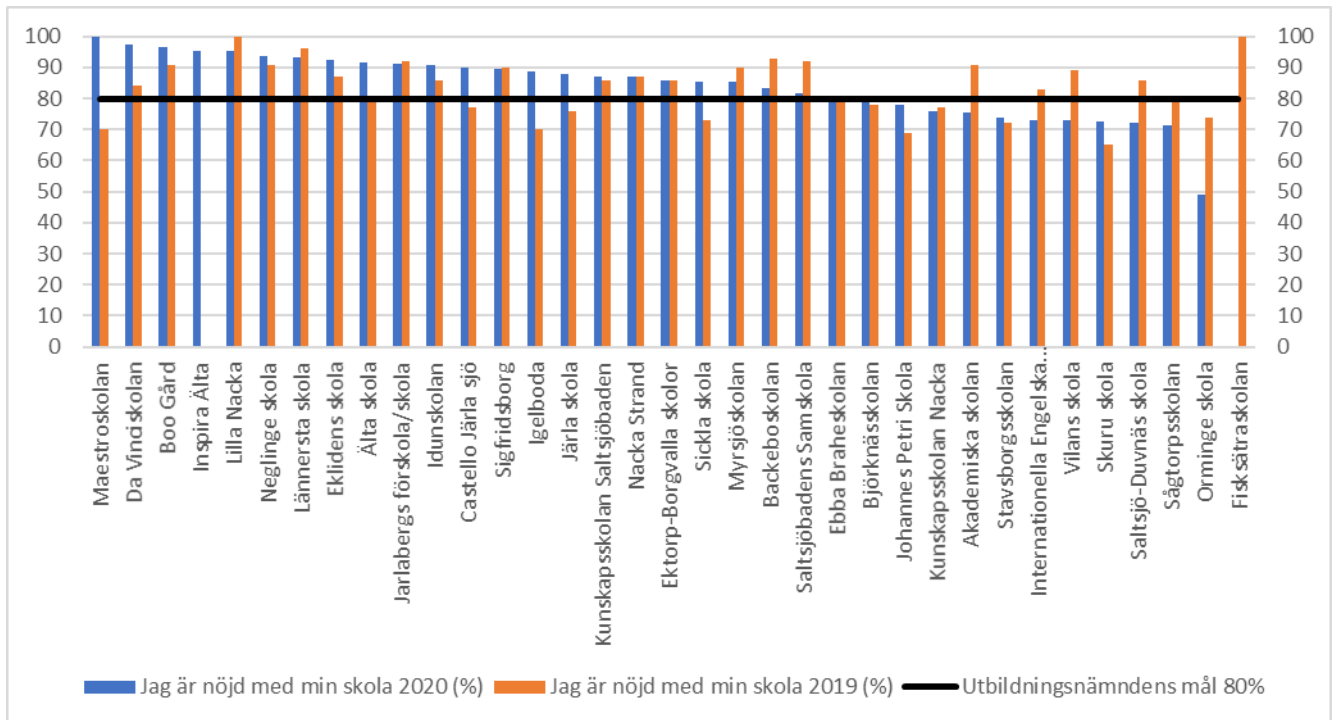
Tio av de elva grundskolor som inte når upp till det målet har 71–79 procent nöjda elever. Vid en skola understiger andelen nöjda elever 50 procent. Spridningen mellan skolor när det gäller elevers nöjdhet med skolan illustreras i nedanstående figurer.

Figur 13: Spridning av grundskolornas resultat på påståendet ”Jag är nöjd med skolan”, år 2020. Resultatet avser andelen elever i åk 3, 6, 8 som instämmer i påståendet.

Av de 11 grundskolor med färre än 80 procent nöjda elever var det sex som även förra året låg under nämndens målnivå. Spridningen i resultat mellan skolor är dock större i år.

Figur 14: Andel (%) elever som instämmer i påståendet ”Jag är nöjd med min skola”, per enhet, 2020 jämfört med 2019. Svart linje markerar utbildningsnämndens målnivå (skolorna är sorterade från högst till lägst resultat år 2020)

Nacka ska vara i kvalitetstoppen

Även i år uppnås målet att Nacka ska vara i kvalitetstoppen när det gäller att vara bland de tre bästa kommunerna i Våga visa-samarbetet vad gäller andelen nöjda elever i årskurserna 3, 6 och 8. Störst andel nöjda elever finns i Danderyd, följt av Täby. Därefter kvalar Nacka in på tredje plats av de totalt tio kommuner som genomför Våga visa-enkäten i grundskolan.

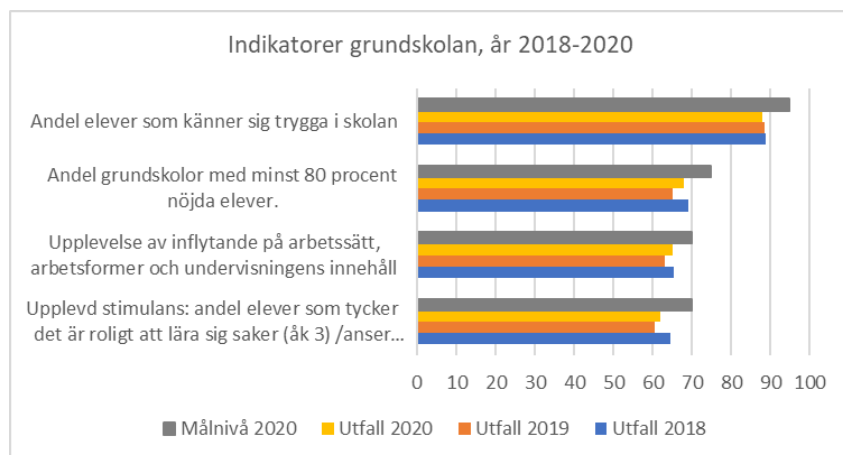
MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2019	Mål 2019
	Bland de tre bästa kommunerna i enkätundersökningen när det gäller andel elever som är nöjda med sin skola	Plats 3	Plats 1-3

Utbildningsnämndens indikatorer över tid

Figuren nedan visar hur nämndens indikatorer inom grundskolan, som baseras på enkätresultaten, har utvecklats de senaste tre åren. Som jämförelse visas också målnivån för

2020. I samtliga fyra fall var resultaten högst år 2018, för att sedan minska något förra året och återigen öka år 2020, men inte i tillräcklig utsträckning för att nå målvärdena. Skillnaderna från år till år är dock små och handlar om en eller ett par procentenheter.

Figur 15: Utbildningsnämndens indikatorer för grundskolan, åren 2018–2020

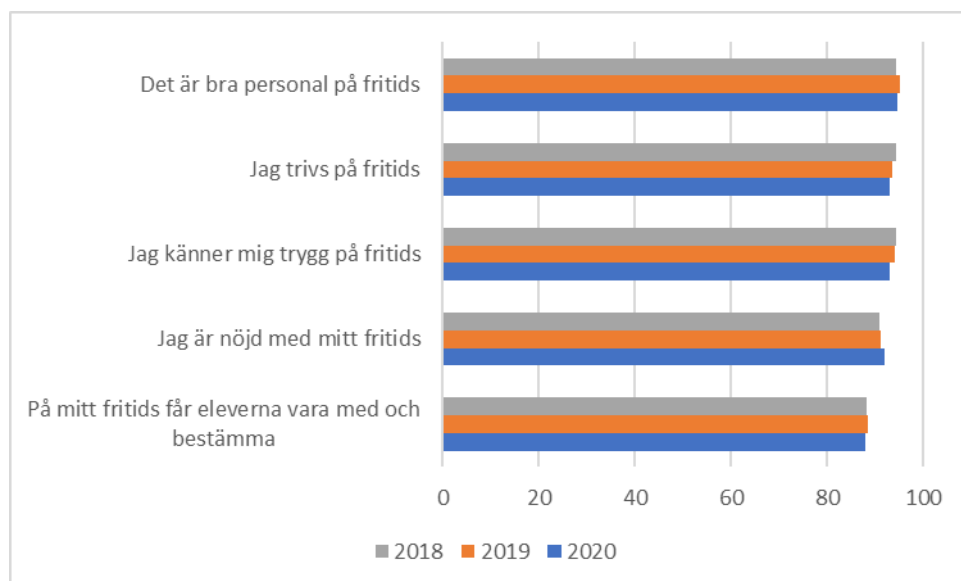

Fritidshem

Föräldrar med barn i förskoleklassen och i årskurs 3 besvarar frågor om fritidshemmet. Det gör även eleverna i årskurs 3.

Eleverna i årskurs 3 är mycket nöjda med sitt fritidshem, se nedanstående figur.

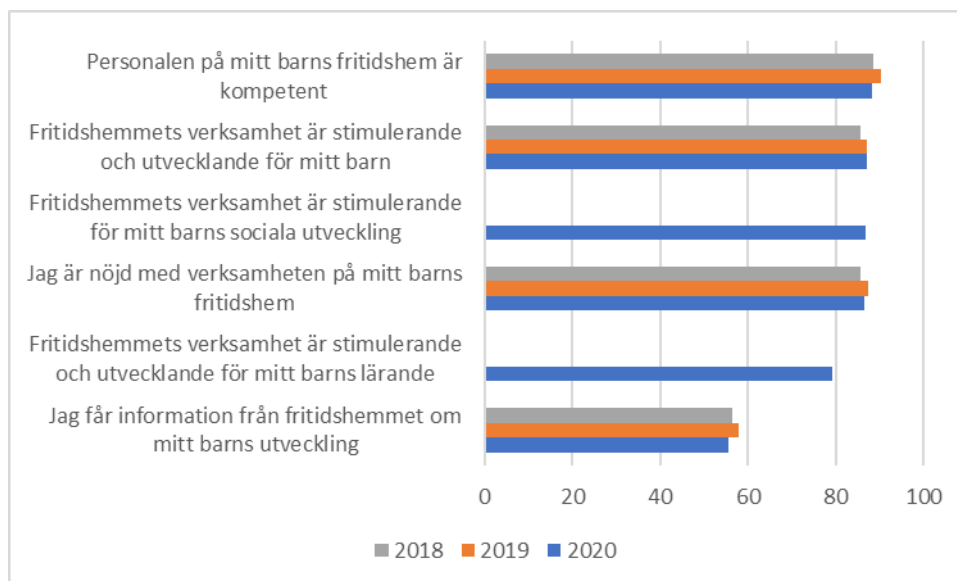
Figur 16: Andel (%) elever i årskurs 3 som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden om fritidshemmet, 2018–2020

Eleverna tycker det är bra personal (95 procent), känner sig trygga och trivs (93 procent). De känner sig nöjda med sitt fritids (92 procent) och tycker i hög utsträckning att de får vara med och bestämma där (88 procent). Skillnaderna i resultat jämfört med de två föregående åren är marginella och uppgår till en procentenhet som mest.

Resultaten av föräldraenkäterna framgår i nedanstående figur. Skillnaderna i resultat mellan åren är även här små; en till två procentenheter. Föräldrarna håller i högst utsträckning, 88 procent, med om att personalen är kompetent. Nästan lika stor andel, 87 procent, instämmer i att fritidshemmet är stimulerande och utvecklande för barnet – generellt och vad gäller den sociala utvecklingen. När föräldrarna tillfrågas specifikt om de anser att verksamheten är stimulerande och utvecklande för barnets lärande – en ny fråga i årets enkät – är det dock 79 procent som håller med. Bara 56 procent instämmer i att de får information från fritidshemmet om barnets utveckling.

Figur 17: Andel (%) föräldrar med barn i förskoleklass som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden, fritidshem, 2018–2020

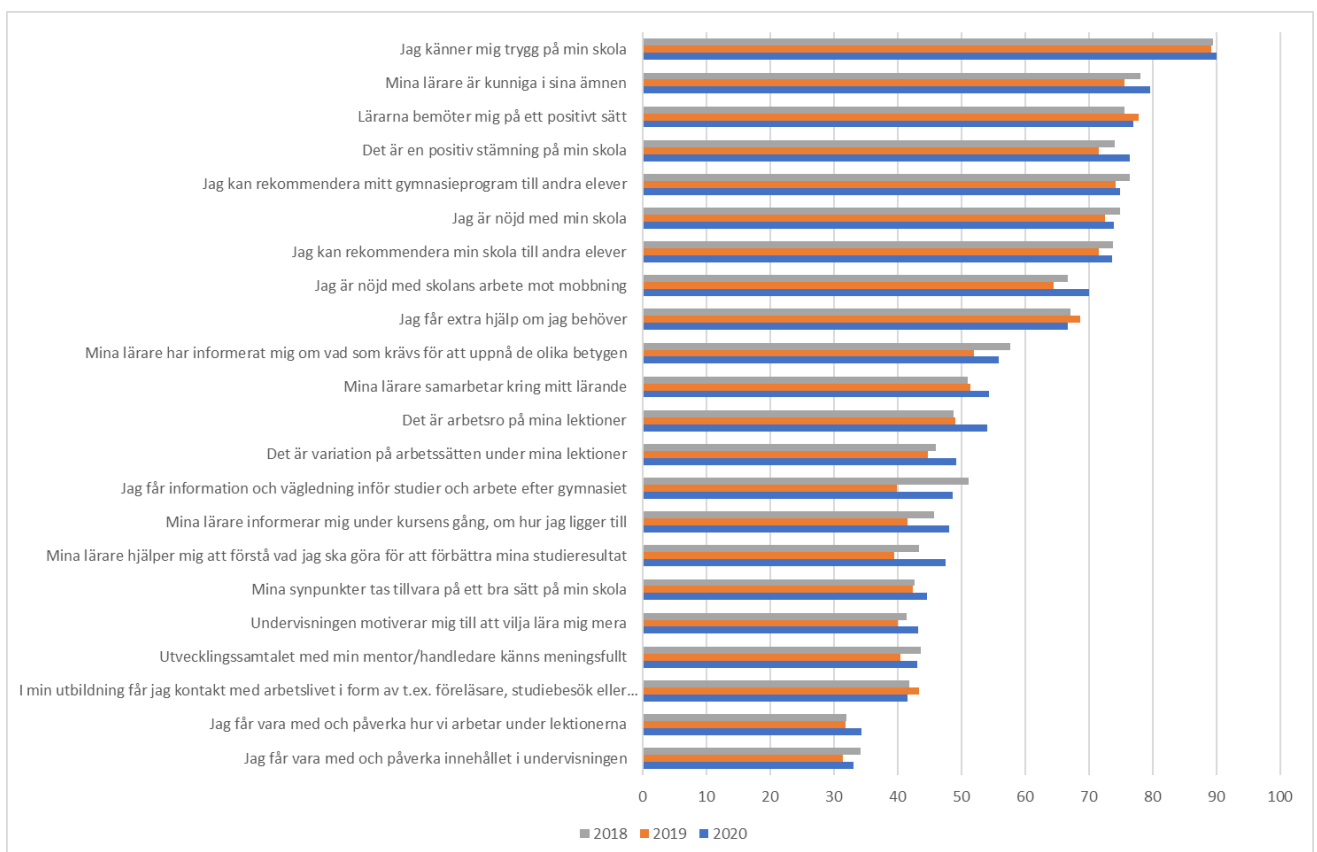
Gymnasieskolan

Gymnasieantagningen Storsthlm genomför årligen en enkätundersökning som vänder sig till gymnasieelever i årskurs 2 i länets samt Håbo kommuner. Resultaten är här uppdelade efter läroplansområdena Kunskaper – lärandet, Normer och värden, Elevernas ansvar och inflytande, Utbildningsval – arbete och samhällsliv samt dessutom Helhetsomdöme om utbildningen. Resultaten redovisas i en femgradig instämmandeskala där 1–2 är negativt/instämmer inte och 4–5 är positivt/instämmer, värdet 3 är neutralt. Gymnasieskolans enkätundersökning skiljer sig därmed från övriga skolformers fyrgradiga skala.

Den genomsnittliga svarsfrekvensen är 71 procent i Nacka, vilket är lägre än genomsnittet för Stockholms län som är 77 procent. Mediagymnasiet har en mycket låg svarsfrekvens, endast var tredje elev har svarat på enkäten, och resultaten räknas därför inte med när det gäller andel elever som kan rekommendera sin gymnasieskola. Av Nackas tio gymnasieskolor med elever i årskurs 2, var det två skolor som inte deltog – Sjölinns och Magelungens gymnasieskolor.

För nästan samtliga enkätfrågor har resultaten förbättrats jämfört med de senaste åren, men resultaten är trots det på en fortsatt låg nivå för många av frågorna.

Figur 18: Andel (%) elever som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden om gymnasieskolan, åren 2018–2020

Skillnader mellan könen

Gemensamt för samtliga enkätfrågor är att kvinnorna är mer kritiska än männen. Kvinnorna är mest kritiska till hur de uppfattar utvecklingssamtalet, närmare hälften instämmer inte i att de upplever det som meningsfullt och var fjärde ger det sämsta omdömet på skalan. Minst skillnad mellan könen är det för frågor som handlar om helhetsomdömet – eleverna kan rekommendera sitt program, sin skola och är nöjda med sin skola. Liten skillnad mellan könen är det också för frågorna som mäter om det är positiv stämning på skolan och om lärarna är kunniga i sina ämnen.

Kunskaper – lärandet

Av de tio frågor som mäter hur eleverna uppfattar lärandesituationen så har åtta av dem förbättrats jämfört med föregående år. Det genomsnittliga resultatet i Nacka är högre än genomsnittet i Stockholms län – med undantag för hur eleverna uppfattar utvecklingssamtalet.

De frågor som eleverna ger mest positiva omdömen om handlar om lärarnas bemötande och kompetens och är bland de högsta i hela enkäten. För några av frågorna så är resultaten i år de högsta jämfört med de senaste fem åren. Även om resultaten har förbättrats så är de för vissa frågor mycket låga. Lägst andel elever inom detta område, drygt fyra av tio, kan instämna i enkätfrågorna som handlar om utvecklingssamtalets meningsfullhet och motivation att vilja lära sig mer. Knappt hälften av eleverna instämmer i att de blir informerade om sin kunskapsutveckling.

Normer och värden

Resultaten på samtliga enkätfrågor som mäter hur läroplansområdet uppfattas av eleverna har förbättrats jämfört med förra årets resultat. För tre av de fyra frågorna på området har resultaten förbättrats med fyra-fem procentenheter. Resultatet gällande arbetsro når enbart upp till 54 procent, vilket ändå är det högsta resultatet på fem år. Jämfört med genomsnittet i Stockholms län har Nacka ett bättre resultat för samtliga enkätfrågor på området.

Liksom tidigare år anser en hög andel elever att de är trygga i verksamheten, nio av tio elever instämmer i det. Utbildningsnämndens mål är dock inte nått.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA			
Alla skolor i Nacka är goda miljöer för utveckling och lärande		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som är trygga i skolan	90 %	95 %

Elevernas ansvar och inflytande

Enkätens lägsta resultat, liksom tidigare år, handlar om hur eleverna anser att de ges ansvar och inflytande. Endast var tredje elev tycker att de får vara med och påverka innehållet i undervisningen och hur de arbetar under lektionerna. Resultaten för dessa två frågor har dock förbättrats med ett par tre procentenheter jämfört med förra året och resultaten är något högre jämfört med genomsnittet i Stockholms län.

Utbildningsnämndens indikatorer avseende ansvar och inflytande har inte uppnåtts, men de har förbättrats vilket är mycket positivt.

BÄSTA UTVECKLING FÖR ALLA			
Alla elever stimuleras till nyfikenhet och lust att lära		Utfall 2020	Mål 2020
	Andel elever som anser att undervisningen motiverar till att lära sig mer.	43 %	60 %
	Andel elever som anser att de kan påverka arbetssättet under lektionerna.	34 %	40 %

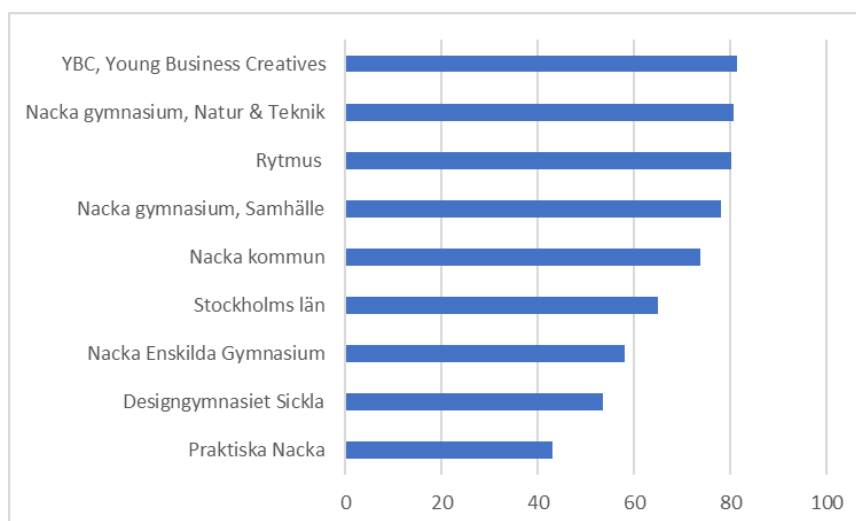
Utbildningsval – arbete och samhällsliv

Knappt hälften av eleverna anser att de får information och vägledning inför studier och arbetsliv efter gymnasiet. Andelen elever som instämmer har dock ökat med nio procentandelar jämfört med förra året. Drygt var fjärde elev instämmer i att de har haft kontakt med arbetslivet.

Helhetsomdöme

Av de sju gymnasieskolor (med godtagbar svarsfrekvens) som deltagit i enkäten är det endast tre där minst 80 procent av eleverna instämmer i att de kan rekommendera sin skola till andra elever. Eftersom två av gymnasieskolorna inte har deltagit och en har låg svarsfrekvens är utfallet baserat på ett mindre underlag.

Figur 19: Andel (%) elever som instämmer (uttrycker nöjdhet) i att de kan rekommendera sin gymnasieskola, år 2020

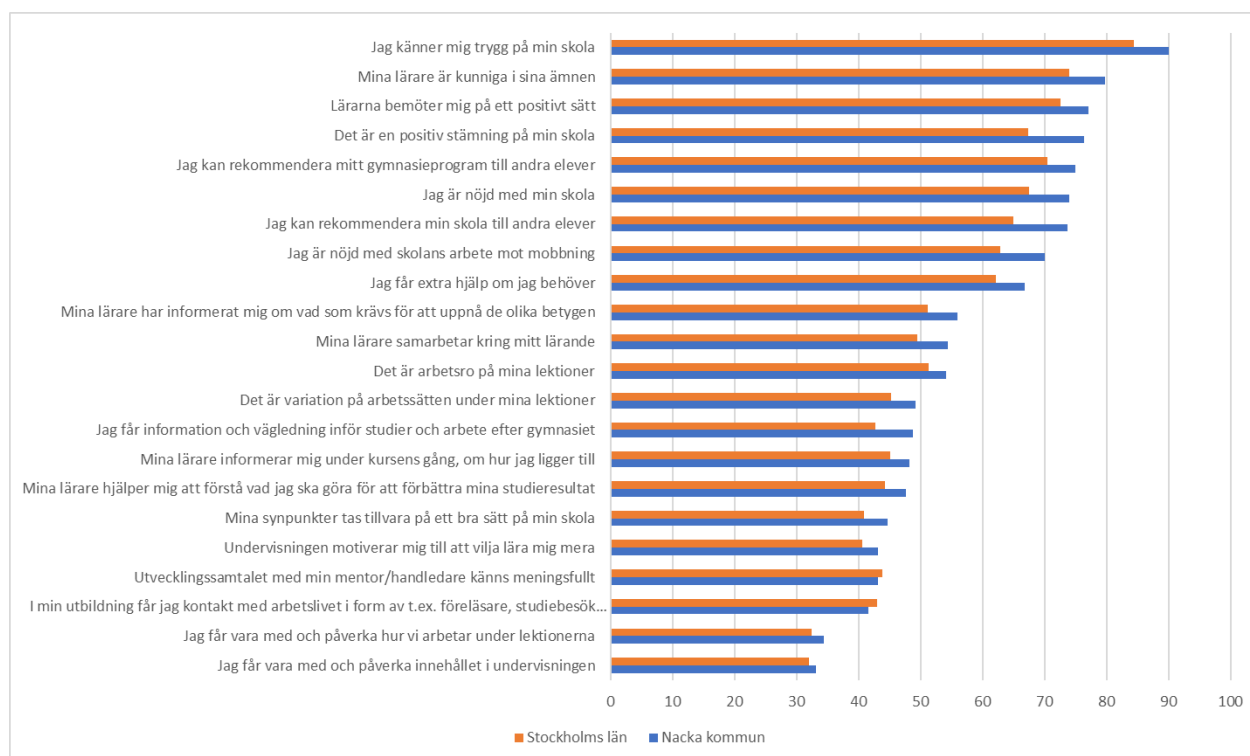
Utbildningsnämndens mål avseende andel skolor med minst 80 procent elever som kan rekommendera sin skola har inte uppnåtts.

ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER I HELA NACKA		
Alla skolor i Nacka håller hög kvalitet	Utfall 2020	Mål 2020
 Andel skolor som har minst 80 procent elever som kan rekommendera sin skola.	43 %	50 %

Nacka ska vara i kvalitetstoppen

Nackas gymnasieskolor har generellt sett ett bättre resultat på enkätundersökningen än genomsnittet i Stockholms län. Störst positiv skillnad, nio procentenheter, är det för frågorna som mäter om eleverna anser att det är positiv stämning på skolan och om eleverna kan rekommendera sin gymnasieskola till andra.

Figur 20: Andel (%) elever som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden om gymnasieskolan, år 2020. Jämförelse av genomsnitt i Nacka kommun och Stockholms län.

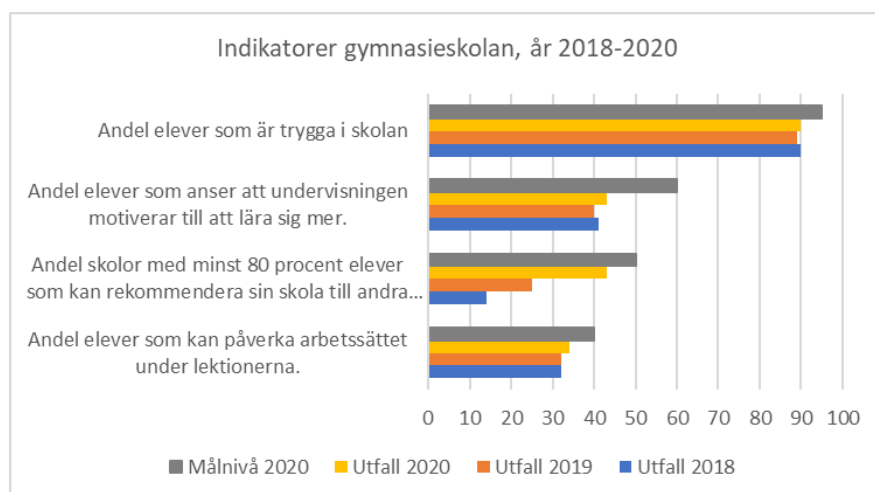
I genomsnitt rekommenderar närmare tre av fyra elever, 74 procent, i Nackas gymnasieskolor sin gymnasieskola jämfört med 65 procent i länet och utbildningsnämndens mål är därmed uppnått.

MAXIMALT VÄRDE FÖR SKATTEPENGARNA			
Nackas skolor ska vara i kvalitetstoppen jämfört med andra kommuner		Utfall 2020	Mål 2020
	Över länets genomsnitt i enkätundersökningen när det gäller andel elever som kan rekommendera sin skola.	Ja	Ja

Utbildningsnämndens indikatorer över tid

Som nedanstående diagram visar är resultaten för utbildningsnämndens indikatorer på en högre nivå i år i jämförelse med tidigare år. Ingen av indikatorerna har dock nått upp till målnivån för år 2020.

Figur 21: Utbildningsnämndens indikatorer för gymnasieskolan, åren 2018–2020

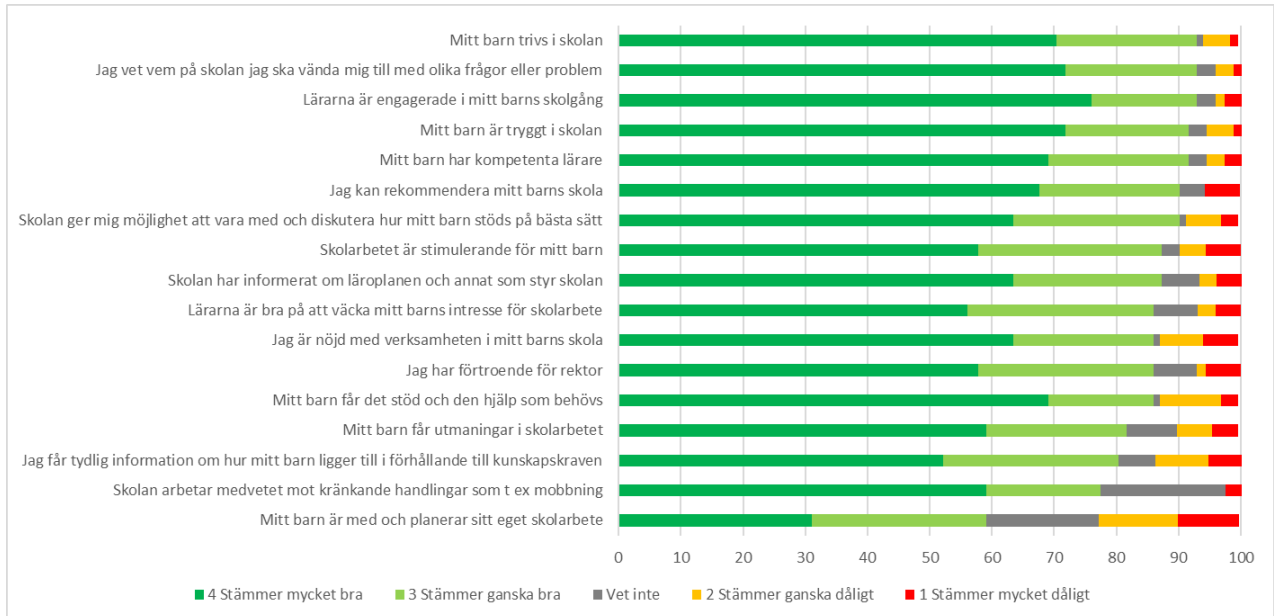
Grundskolan och gymnasieskolan

Nackas fyra grundskolor har en svarsfrekvens som är 67 procent. Resultaten varierar mellan olika frågor och över tid, vilket har att göra med att antalet svar är relativt få.

De frågor som föräldrarna till störst andel instämmer i, 93 procent, är lärarnas engagemang i deras barns skolgång, de vet vem de ska vända sig till på skolan om de har frågor och att deras barn trivs. Föräldrarna instämmer också i mycket hög grad i att deras barn är trygga på skolan, att det finns kompetenta lärare och att skolan ger dem möjlighet att vara med och diskutera hur stödet till deras barn bäst ska ges.

Föräldrarna har i hög grad svarat ”vet inte” om de instämmer i att skolan arbetar medvetet mot kränkande behandling respektive om deras barn är med och planerar sitt eget skolarbete. Dessa två enkätfrågor är också de som får lägst bedömning och den senare frågan har också störst andel föräldrar som inte kan instämma i påståendet.

Figur 22: Andel (%) föräldrar som instämmer (uttrycker nöjdhet) i enkätens påståenden om grundsärskolan, år 2020

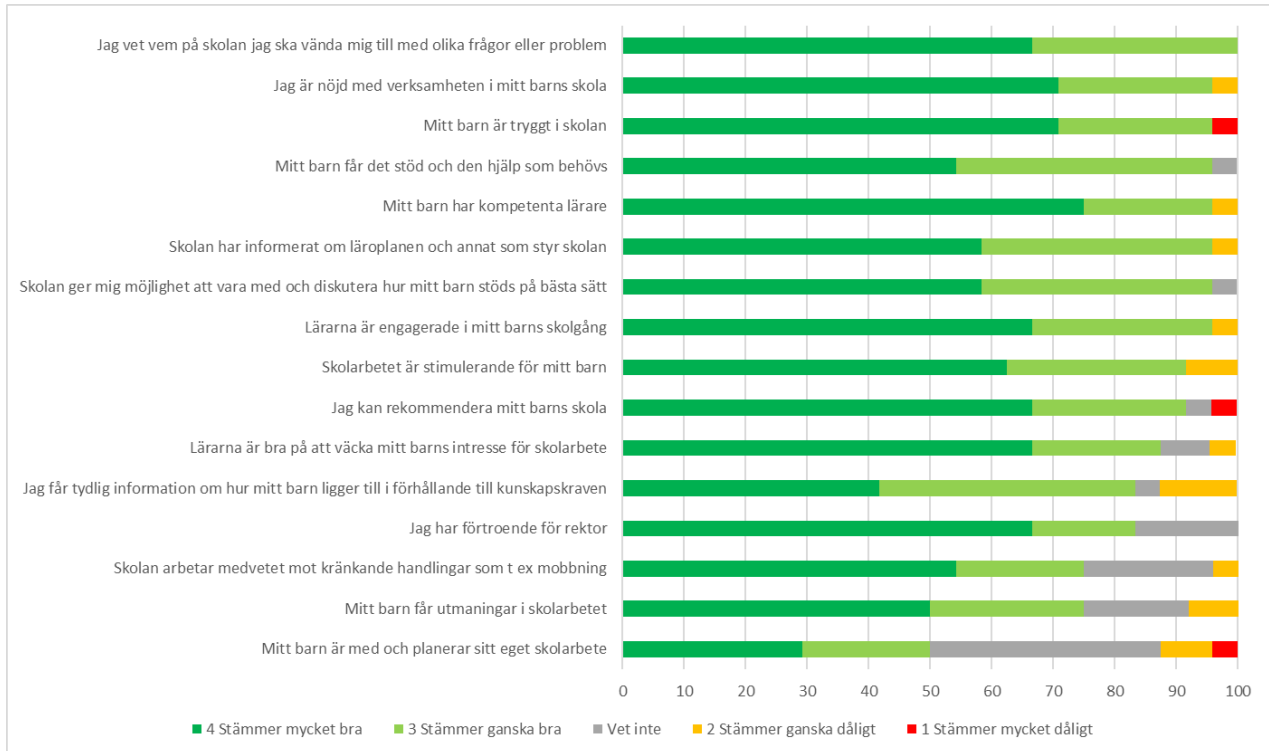

Gymnasiesärskolan har få elever och antalet svarande föräldrar är 24 stycken – svarsfrekvensen är 77 procent. Tidigare år har det varit mycket få svaranden vilket gör att jämförelse över tid inte är relevant. Nacka gymnasiums särskola och Myrans gymnasiesärskola har tillräckligt många svaranden för att resultat ska visas, men Björknäs gymnasiesärskola har för få svaranden.

Föräldrar till elever på Nacka gymnasiums särskola instämmer till 100 procent i att de är nöjda med verksamheten och på Myrans gymnasiesärskola är det 86 procent som instämmer.

För hälften av frågorna instämmer gymnasiesärskolans föräldrar i till 96 procent eller mer, se nedanstående diagram. Det är bland annat samma frågor som grundsärskolans föräldrar instämde i till hög grad. Lägst andel föräldrar som instämmer får frågan om deras barn är med och planerar sitt eget skolarbete, 50 procent, men drygt var tredje förälder har svarat ”vet inte”. Liksom för föräldrarna till elever i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan är det en stor andel som svarar ”vet inte”. Och liksom för förskolans, den pedagogiska omsorgens och grundsärskolans föräldrar är andelen föräldrar som svarat ”vet inte” hög för frågan som rör kränkande behandling.

Figur 23: Andel (%) föräldrar som instämmer (uttrycker nöjdhets) i enkätens påståenden om gymnasiesärskolan, år 2020

Utbildningsenhetens bedömning

Förskolans resultat fortsätter att vara mycket goda, även om en marginell nedgång har noterats för flera enkätfrågor. Likaså får fritidshemmet fortsatt mycket höga omdömen. Särskilt gäller det från elevernas sida, som i mycket hög utsträckning är trygga, trivs, upplever inflytande och tycker personalen är bra på sitt fritids.

I resultaten för grundskolan känns mönstret från tidigare år igen. De yngre eleverna är generellt mer positiva än de äldre, läroplansområdet Norr och värden som innehåller bland annat frågor om trygghet har högst resultat medan elevernas inflytande i utbildningen har lägst. Det är positivt att pojkarna i årskurs 8 i flera viktiga delar återigen är mer nöjda med skolan i viktiga avseenden, efter en viss nedgång förra året. Det medför samtidigt att det i årets enkät uppstått en skillnad i svar mellan flickor och pojkar i denna årskurs, där pojkarna oftast är mer positiva, medan skillnaderna mellan könen förra året var små. Så länge könsskillnader uppstår för att svaren successivt blir mer positiva är de knappast problematiska. Att det fortsatt är en hög andel elever i årskurs 3 såväl som i årskurserna 6, 8 och gymnasieskolans år 2 som uppger att de känner sig trygga i skolan är en viktig grundförutsättning för att eleverna ska trivas och klara utbildningens mål.

Det är glädjande att gymnasieskolans resultat visar på en förbättring även om resultaten för många enkätfrågor fortfarande är på en låg nivå.

Gemensamt för alla skolformer är höga omdömen om lärarna. Det handlar exempelvis om att lärarna i hög utsträckning uppfattas vara kompetenta (förskoleklass, fritidshem och grundskola), ge det stöd som behövs, förklara så att eleverna förstår och ha förväntningar på att eleven ska nå kunskapskraven i alla ämnen (grundskola), vara engagerade i elevernas skolgång (särskola), kunniga i sina ämnen och bemöta eleven på ett positivt sätt (gymnasieskola). Detta är viktiga förutsättningar för fortsatt goda kunskapsresultat.

Däremot är elevernas omdömen mindre positiva när det gäller andra viktiga delar för lärande och utveckling, vilket eleverna från årskurs 6 och uppåt tillfrågas om. Det gäller frågor som på olika sätt är förknippade med lärarnas återkoppling till eleverna och förutsättningar för att eleverna ska utvecklas så långt möjligt, vad som krävs för att uppnå kunskapskraven i grundskolan, att lärarna får eleven att tro på sig själv samt att lärare och elev pratar om vad eleven behöver göra för att förbättra sina kunskapsresultat. I dessa delar märks en mycket tydlig minskning i andelen positiva omdömen ju äldre eleverna blir. I gymnasieskolan är det exempelvis inte ens hälften av de som besvarat enkäten som instämmer i att utvecklingssamtalen är meningsfulla eller att lärarna hjälper eleven förstå vad som krävs för att förbättra resultaten.

Det kan förvåna att det inte är fler elever som håller med om att de får återkoppling och information om vad som krävs för att nå olika mål och krav i en tid när alla skolor i Nacka, oavsett huvudman, i flertalet år använt digitala system för detta. Enkätresultaten skulle kunna tolkas som att skriftlig återkoppling inte är tillräckligt för eleverna. Ett arbetssätt på skolan som ger utrymme för lärarna att också muntligen återkoppla till eleverna skulle kunna tänkas ha mervärdet också av att läraren då i högre utsträckning också kan förmedla tro på elevens förmåga att nå längre, vilket i sin tur kan bidra till att elever blir mer motiverade och anstränger sig mer. I den studie som genomfördes på uppdrag av utbildningsenheten 2019 gjorde en djupdykning för att bättre förstå de låga enkätresultaten i gymnasieskolan i Nacka. Där framkom bland annat synpunkter från elever om avsaknad av personlig kontakt och återkoppling från lärarna. Utbildningsenheten avser att i kommande kvalitetssamtal i höst med rektorer ta upp dessa enkätresultat med framförallt grundskolans rektorer i samband med att kunskapsresultaten analyseras.

Det finns större skillnader mellan skolor i år, jämfört med förra året, när det gäller hur nöjda eleverna är med sin skola. Utbildningsenhetens bedömning är att uppföljning av enheter med mycket låga nöjdhetsresultat – under 70 procent – ska prioriteras framför uppföljning med de som ligger relativt nära målnivån 80 procent.

Trygghetsresultaten i grundskolan kommer att utgöra ett underlag till den trygghetskartläggning som genomförs under året.

Ekonomiska konsekvenser

Ärendet har inga ekonomiska konsekvenser.

Konsekvenser för barn

I barnkonventionens artikel 12 stadgas att alla barn har rätt att bli hörda och uttrycka sina åsikter i de frågor som rör barnet, vilket är ett uttryck för barnets rätt till delaktighet och inflytande i sitt eget liv. Barnets rätt att uttrycka sina åsikter och bli hörd omfattar alla barn som är i stånd att bilda egna åsikter. Det innebär ingen begränsning (exempelvis åldersgräns), utan det handlar om att bedöma barnets kapacitet att bilda egen åsikt.

Utgångspunkten ska vara att barnet kan bilda egna åsikter och att det inte vilar på barnet att först bevisa sin förmåga. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets mognad och ålder. Det faktum att barnet är litet eller befinner sig i en utsatt situation fråntar inte vederbörandes rätt att uttrycka sina åsikter och minskar heller inte värdet av åsikterna.

Enkätundersökningen är ett sätt för eleverna att uttrycka sina åsikter om hur de uppfattar sin skola och sitt fritidshem. Utbildningsnämndens kvalitetsarbete utgår från barn- och elevperspektivet och baserar ett flertal av nämndens mål och indikatorer på elevenkäternas resultat. Samtidigt är det viktigt att skolorna återkopplar resultaten på enkätundersökningen till eleverna och arbetar för att utveckla verksamheten i syfte att ge barn den utbildning och utveckling de har rätt till. Vid de samtal utbildningsenheten tidigare har haft med rektorer kring verksamheternas måluppfyllelse och kvalitet så framkommer också att sådant arbete sker och att enkäterna på olika sätt bidrar med underlag för att utveckla verksamheterna.

Carina Legerius
Enhetschef
Utbildningsenheten

Åsa Arnell
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten

Jill Salander
Utbildningsexpert
Utbildningsenheten